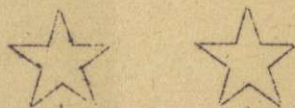

MLADINE

GLASILO MLADINE CANKARJEVE BRIGADE

MLADE SILE

GLASILO MLADINE CANKARJEVE BRIGADE

Leto II.

Junij [1944]

Štev. 4.

ODNOSI DO PREBIVALSTVA

Velike važnosti v naši veliki narodno osvobodilni borbi so naši odnosi do civilnega prebivalstva. Pričeli smo svoje narodno osvobodilno gibanje brez vsakih sredstev, brez vsa ke pomoči od zunaj. Vse naše narodno osvobodilno gibanje in vsa naša vojska je našla podporo in sredstva le pri narodu. Narod je spoznal potrebnost borbe, nujnost oboroženega odpora in je bil takoj pripravljen, da nudi gibanju vso moralno in materialno pomoč.

Ker je naše narodno osvobodilno gibanje res narodno in zasleduje res samo narodove koristi, to je koristi širokih ljudskih množic ter deluje proti narodnim zajedaleem, ki so na rodu skozi vso zgodovino prinesli toliko gorja, je jasno, da smo pri teh protinarnodnih elementih našli na odpor. Narodni izžemalci so takoj stopili v okupatorjevo službo, da bi z nje govo pomočjo in pod njegovo zaščito še naprej izžemali narod. Kaj je njim mar narod, slovenska zemlja, slovenski jezik, slovenska kultura

in slovenska kri, ki naj bi tekla za okupatorjeve interese. Ti ljudje so prodrli slovenski narod in začeli z bratomornim klanjem samo zato, da bi po vojni zasedli one poločaje, ki so jih imeli prej.

Ko še ni bilo narodnih izdajalcev, oziroma ko njihovo delovanje še ni prodrlo med narod, je bilo vse naše delavno ljudstvo našemu gibanju naklonjeno. Partizan je bil povsod pri vsaki kmečki hiši dobrodošel gost. Podpirali so ga tudi oni ljudje, ki so danes simpatizerji ali pristaši narodnih izdajalcev, kajti naselili so protiljudski propagandi teh izvržkov, ki se je pri svojem delu posluževala vere in drugih sredstev za zaslepljenje ljudstva.

Partizani so se že od prvih začetkov naše borbe dobro razumeli s civilnim prebivalstvom in po hribovskih vaseh živeli z njim v najboljših odnosih. Do prebivalstva so bili vljudni in prijazni. Kletvic, surovosti, brezobzirnosti pri njih nisi našel. Če danes slišiš pri ljudeh samo lepe stvari o starih partizanih. Za to je naše narodno osvobodilno gibanje rastle iz dneva v dan. Narod sam je spoznaval, kaj je dobro in kaj je slabo in kaj edino more rešiti narod. Stari partizani niso uničevali narodnega premoženja, pač pa so gledali, da so okupatorju zadali težke udarce. S svojim delovanjem in borbo so očuvali narodno gospodarstvo: velike gozdove, živino, žito, da ni vsega tega oro pal italijanski fašist. Fašisti so imeli namen da izselijo ubogo slovensko ljudstvo iz svete slovanske zemlje. Edino zasluga partizanov je, da se jim to ni posrečilo.

V poznejšem času so se vgnezdili v naše narodno osvobodilno gibanje razni plačanci, oziroma belogardistični elementi, ki so načrtno delovali proti našemu gibanju in borbi, saj so navodila dobivali pri voditeljih narodnih izdajalcev. Hoteli so s svojim protinarnim delovanjem spodkopati naš ugled pri narodu. Več primerov se je zgodilo, da so teki protinarni elementi, ki so se vgnezdili v naše vrste, izvršili razna dejanja, ki so nam jemala ugled.

A naše vodstvo je takih ljudem kmalu prišlo na sled in jih pošteno kaznovalo.

Če rabiš od prebivalstva kakšno stvar, pojasni to ljudem na lep način in gotovo ti bo ustrezno. Lepa beseda lepo mesto nade. Nikar ne bodimo surovi in nasilni. Bodimo poštenu, odločni in preudarni. Z narodnimi izdajalci, ki nanerno nočejo ustreči našim zahtevam, bodimo nepopustljivi. Na političnih urah poučujmo partizane, kako se morajo obnašati do civilnega prebivalstva. Naše odnose moramo stalno izboljševati, ker le v slogi in s pravnimi odnosi do ljudi bomo dosegli uspehe, ki jih moramo doseči. Zavelajmo se, da vsako napako izkoriščajo domači izdajalci, da bi ustvarili med ljudstvom nerazpoloženje in odpor do naše vojske in do našega gibanja.

Naša dolžnost je, da vsako dejanje, ki škoduje našemu gibanju, zasledujemo in krivce kaznujemo.

Vidmar Mirko

NAŠA ENOTNOST - NAŠA MOČ

SLOGA JACI, NESLOGA SLAČI !

Ko je kralj Svetopolk umiral, je zbral okoli sebe svoje tri sinove. Umirajočemu kralju so prinesli šop palic. Prvo palico je dal enemu izmed sinov in mu jo ukazal zlomiti. Ta je palico z lahkoto zlomil. Nato mu je dal dve palici; tudi te je zlomil, toda težje. Ko mu je pa podal več palic, jih ni mogel zlomiti. Kaj je hotel s tem povedati? S tem jim je povedal, da bo šibak tisti, ki bo ostal sam, če pa se bodo vsi trije združili, bodo nepremagljivi.

V zgodovini jugoslovanskih narodov večkrat opazimo poizkase, da bi se združili. Njihova geografska lega, njihova plemenska sorodnost in njihova tradicija jasno kažejo usodno medsebojno povezanost jugoslovanskih narodov. To njihovo povezanost kažejo poskusi skupnih

postopov jugoslovanskih narodov proti skupnemu sovražniku v različnih dobah naše zgodovine.

Toda še nikdar se niso tako enotno postavili proti sovražniku kot sedaj, ko je vse jugoslovanske narode zaslužnjil fašistični okupator. To pa ne bi bilo mogoče, če ne bi narod sam prevzel oblasti, brez tistih, ki so se zbalili za svoje osebne koristi in ki so se zbalili naroda, ki so ga izžemali.

Jugoslovanski narodi so v svoji borbi dosegli mnogo močnejšo enotnost, kakor so jo dosegli bivši jugoslovanski voditelji, ki so hoteli strniti vse narode Jugoslavije v en jugoslovanski narod. Smatrali so jugoslovanske narode za plemena ne pa za narode, ki inajo svojo kulturo, svoj jezik, svojo tradicijo.

Naša enotnost pa temelji prav na tem priznavanju. Zaradi tega so se jugoslovanski narodi združili na podlagi enakopravnosti, s pravico samoodločbe in odcepitve v federativni Jugoslaviji.

Vzglede enotnosti in medsebojnega sodelovanja je pokazala mladina jugoslovanskih narodov, ki se je združila v USAOJu in na njegovih kongresih manifestirala enotnost vseh jugoslovanskih narodov v sedanjosti in bodočnosti.

**NAJ ŽIVI ENOTNOST JUGOSLOVANSKIH NARODOV
V FEDERATIVNI JUGOSLAVIJI!**

NAJ ŽIVI USAOJ!

Drago, III. bataljon

MED RANJENCI

Bil sem težko ranjen in sem preživel v bolnišnici skoraj šest mesecev. Naj vam v kratkem opišem življenje, ki sem ga preživel med težkimi ranjenci.

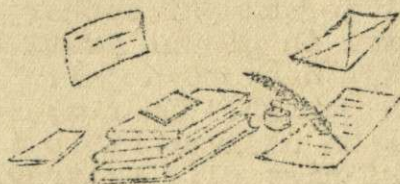
Mesece in mesece preležati v postelji, da leč od tovarišev, ki so zdravi in s katerimi si doživljal borbo za borbo. Dokler je bil v brigadi, nam je bil tovariš, prijatelj, sedaj pa,

ko je ranjen, smo pozabili nanj. Veliko je njihovo trpljenje pounevi, a še hujše ponoči. Koliko je noči, ki jih prečujejo, ko preiščujejo, kako se imajo tovariši v brigadi, kakšne uspehe so imeli, odkar so oni odšli v polnišnico ali kakšno bo življenje po vojni, ali kje so morda sedaj njihovi uragi, matere in sestre. Njihove misli tavajo po daljnih zemljah, po znanih domačih krajih, kjer so preživljali svoja mlada leta.

Najlepši so zanje trenutki, ko dobijo kakšno pismo ali pozdrav iz brigade. Zopet dobijo vesti od tam, kjer skoraj vedno bledijo njihove misli, kjer so se navadili pravega tovarištvva, kjer je potekalo njihovo življenje. Takrat gre pismo iz rok v roke, zopet berejo imena znanih tovarišev in se z njimi veselijo uspehov ali pa so žalostni, ko čujejo, da je pavel ta ali oni tovariš, s katerim so preživeli toliko veselih in žalostnih dni.

Ko pa se kdo vrača v brigado, takrat je še več veselje. Vse se tišči okoli njega, v roke mu tiščijo pisma in mu naročajo pozdrave za svoje tovariše. Potem pa, ko oni odide, se zopet začne enolično življenje, ki ga prekine še le kak prihod novega ranjenca, ki mu prikovodu je novice iz brigad in jim težko, enolično življenje v polnišnici olajša. Zato, tovariši, dopisujte z ranjenci. Sedaj tekmuje. Tekmuje na vseh poljih našega narodno osvobodilnega gibanja. Vključimo tudi dopisovanje z ranjenci v naše tekočanje! Pišimo jim, da jim bomo dokazali, da še vedno čakamo njihovega povratka v brigado in da jih še nismo pozabili.

Pišimo ranjencem!

NAŠ BATALJON

Na stražah, v zasedah, na dolgih pohodih,
v snegu in dežju, viharjih, mrazovin
gremo v napad čez vse zidane stene,
mašince so ljubice, bombe jeklene.

Z Jorenjske, Primorske in bele Krajine
nas vedno naprej kliče glas domovine,
povsod borbe naše odjeknil je grom.

nekje v daljavi pa naša Ljubljana,
vsa s cvetjem ognjeno rdečim nastlana,
kot deklica, ki zvesto le dražjega čaka,
da s penijo, vriskom k njej prikoraka
v zarji svobode naš bataljon.

K. J., II. bataljon

EDEN PROTI VSEM

V borbah, ki smo jih imeli za Trebnjem, se
je dogodilo mnogo zanimivih dogodkov, ki
nam pričajo o visoki borbeni moralni naših tovarišev.
Bilo je sredi popoldneva onega dne, ko je
padlo Trebnje. Naša artilerija je z vso silo ob
strcljevala sovražnikove bunkerje. Vsak trenu-
tek si lahko videl, kako leti zemlja po zraku,
in gost dim, ki je obdajal bunkerje. Prišpellsen
k težki strojnici in gledal proti bunkerju. Me-
rilec vojze mi je nenaano dejal: "Ali jin vidiš
naša druga četa juriša!" In ros; ogenj iz hav-
pic je prenehal in naši so hitro izrabili tre-
nutek, ko belčki niso bili pripravljeni in jih
z bombami pregnali iz dveh bunkerjev, da se se

panično razbežali. Mi smo skakali od veselja in še z večjo silo navalili na ostale bunkerje. Tedaj pa so belci z vso silo navalili na zasedena bunkerja. V ostri borbi so se morali naši iz njih po čistini umikati nazaj proti izhodiščnim položajem. Mi smo z naših položajev vse to pazljivo opazovali. Lojze je vtaknil nov šaržer v strojnico. Videli so se samo obla ki dima, ki so jih povzročile švabobranske ročne bombe. Bila je borba moža proti možu. Prav ko je hotel Lojze pritisniti na sprožilec, da bi spustil rafal proti bunkerju, okoli katerega so se že gnetli belčki, je še zadnji od naših, ki so bili v njem, skočil iz njega in stekel za ostalimi, ki so bili že skoraj v dolini. Švabobranci so se takoj spustili za njim. Že so pretekli nekaj desetih metrov, ki je Lojze po skrbnem merjenju pritisnil na sprožilec in že je rafal za rafalom padal po njih. Belčki so kar ostrneli, a niso imeli časa gledati, odkod prihaja vse to. Lojze se ni šalil in belci so to kmalu videali ter jo ucvrli za bunkerjev zaklon. Naši so bili rešeni. Brez vsakih izgub so se umaknili. Lojze se je pa zadovoljno smejal, rekoč: "Ali si videl, kako so šli?"

Ko je kasneje prišla mimo 2. četa, smo videli tistega, ki je zadnji zapustil bunker in za katerim so tako tekli. Bil je mali Lavrenčič, pomočnik puškomitraljezca. Pravi mi je, kako se je vse to zgodilo. Pri jurišu 2. čete je prišel v enega izmed zasedenih bunkerjev. Ko so se radi velike premoči morali umakniti, je ostal do zadnjega v bunkerju. Ko so že vsi odšli, je hotel oditi še on. Tedaj mu pride nasproti v partizansko oblečen belogardist, ki ga je vprašal, ce ne bo šel za ostalimi. On se mu je nič hudega sluteč približal. Ko pa je za tem preoblečenim švabobrancem zagledal drugega z naško čelado na glavi, je šele spoznal, v kakih starih je. Švabobravec ga je že prijel za rame, da bi ga živega ujel. Tedaj se je Lavrenčič bliskovito obrnil in ga ustrelil s puško naravnost v glavo. Zadetí švabobravec se je

zgrudil na tla. Mali Lavrenčič se urno obrne ter zdrvi za našimi. Razoreženi in besni švabobranci so jo udarli za njim. Kroglice so švigale okoli njega in že je mislil, da sploh več ne bo prišel v dolino, ko je začul z nasprotnega hriba našo brečo, ki je sipala na njegove zasledovalce rafal za rafalom.

Uro kasneje sem že videl malega Lavrenčiča, ko je zagospilavno korakal po mestu v novem švabobranskem plašču s cigareto v ustih in se zadovoljno ogledoval.

Čimen, I. bataljon

PATROLJA

Jutranje sonce je poslalo prve žarke preko zelenih polj, ko smo se vračali iz patrolje. Kosa se je svetila v soncu kakor tisoč biserov. Vse se je prebujalo, cvetke so dvigale zaspane glave in ptički so žvrgoleli zgodnji pozdrav. Globoko in z nekim užitkom smo vadili svež jutranji zrak. Iz sveže zoranih njiv se je dvigala kvišku lahna neglica. Narava se ni spremenila, vse je kakor druga leta, le eksplozije min in granat so pustile po poljih sledve trdega boja.

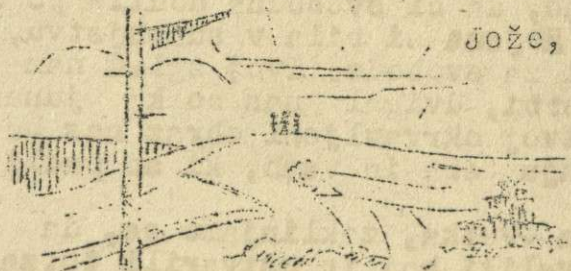
Modimo po stezi, ki se vije med polji in nas vodi čez brv preko žuborečega potoka. Usta vam se pri kmetici, ki orje ledino, da preskrbi kruh sebi in narodu. Trdo se upira v plug, znoj ji obliva zgubano čelo. Njena šestnajstletna hčerka, polna življenja, poganja živino. Mati nas ljubeznivo pozdravi in nas nepremično gleda. V očeh se ji zasvetijo solze; videti je da je v mislih nekje drugje, nekje daleč. Vprašamo jo, kam se je zamislila, kaj ji teži srce - "Imela sem dva sinova, mlada, močna in dobra kot le moreta biti sinova materi. Starejši je prijel za puško in odšel v partizane. Mlajšega pa so švabobranci kruto umorili. Kako hudo mi

je za njim! Le zakaj je moral umreti, ko je bil tako miren in priden! Mar zato, ker se ni hotel prodati sovražniku za Judeževe pare. Težko mi je tudi za prvimi, ki mora prenašati toliko napore. odkrito pa povem, da sem ponosna nanj, ker vem, da se bori za svobodo, da se bori za pravico, proti onim, ki so mi umarili najlepšega sina in ki niso vredni, da jih nosi slovenska zemlja. Zato sem vselej otožna, kakor vidim vas, mlade fantje, otožna, ker se ob pogledu na vas spomnim na svoja sinove".

Ko se pogovorimo o tem in onem, se prijateljsko počuvimo. Hčerka, ki je ves čas zamišljena molčala, se je ljubeznivo nasmehnila in dvignila oči v pozirav. "Srečno pot!" nam želite obe.

Spomnil sem se na svojo mater in sestro. V mislih ju vidim, kako se ubijata z delom, se mučita z oranjem in mislita na sina, ki se bori za svobodo naše lepe domovine.

Težka je usoda našega naroda, velike so žrtve in nepopisno je trpljenje. Stvar pa, za katero se bori, je tako vzvišena, da je pripravljen na vse. S tem da sovražnik trpinči, mori in zasramuje naše matere, dekleta in otroke, nas ne bo omajal. Še bolj bomo stisnili robove in skrčili pesti, še tesneje se bomo oklenili orožja. Nobena žrtev nam ne bo prevelika, šli bomo do konca, do mrtve, do svobode, dokler ne bodo iz naše zemlje izgnani oni, ki niso vredni, da hodijo po naših s krvjo posvečenih tleh.

Jože, II. bataljon.

CVETKI V SPOMIN

Naša štiriletna borba se približuje znagovitemu koncu. Težke so žrtve, saj padajo najboljše med najboljšimi. Tudi tebi, cvetka, je krogla podlega izdajalca pretrgala nit življenja.

Kot mlada, zavedna hči sončne Primorske si se odzvala klicu domovine. V zasužnjeni Primorski si z bratoma trpela pod udarci fašizma. Ko je postalo preganjanje tako hudo, da nisi mogla več delati na terenu kot kurirka, si stopila sredi hude zime v začetku leta 1943. v naše vrste. Videl sem te, kako si bila srečna, ko si prijela za puško ter si takoj prvo uro prostovoljno odšla na stražo.

Ko so nas tam pod Nanosom razdelili in smo šli na ozemlje bivše Jugoslavije, si prostovoljno odšla z nami v nove, za nas še nepoznane kraje.

Naša pot ni bila lahka. Bili smo mnogokrat lačni, bosí in utrujeni. Tebe ni potrla nobena nesreča, noben napor te ni utrudil. Vedno si bila vesela. Spremljala si nas v vseh borbah in nam dajala vzgled. Ko smo drugi počivali, si ti šivala in prala. Vse svoje moči si posvetila naši sveti stvari in svoje delo si posvetila z: največjo žrtvijo, ki jo more dati naš borec s svojim mladim življenjem.

Padla si v cvetu mladosti, na pragu svobode, ki si jo z vsem svojim bitjem tako želela. Ni ti bilo dano, da bi svobodna hodila po svobodni zemlji. Rojena si bila v suženjstvu, padla si v borbi za svobodo. Tvoj zgled nam bo pred očmi v borbi, dvigal nas bo k junaštvu in spomin na tvoj okrvavljeni obraz nas bo silil k maščevanju tebe in vseh, ki so padli za našo svobodo.

Nepozabna cvetka, zaklinjamo se, da bomo dokončali ta veliki boj in ustvarili to, za kar se borimo in za kar si tudi ti dala svoje živ-

ljenje. Iztrebili bomo sramoto našega naroda ,
naše izdajalce. Na grobovih in razvalinah pa
bo vstala nova, svobodna domovina.

Vidmar, II. bataljon

TRDNJAVA PADA

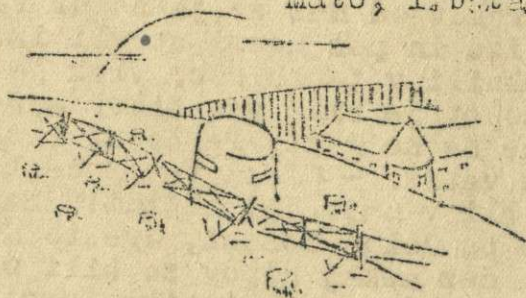
Kaj se čuje tam v daljavi
kot da svet se ruši v prah?
Bliski teno noč svetlijo,
grom za gromom se vrsti.

Ruši v dalji se trdnjava,
smrtno pesem poje top
izdajalčen domovine.
Ta pekel bo zanje grob.

Naj se ruši, naj se bliska,
zemlja vase naj požre
krvoločke zemlje naše;
to osveta naša je.

Smrt trinogon, krvoločkom,
naša gesla se glase;
in svobodo vsem narodom,
ki za pravico se bore.

pravice
Mato, I. bataljon

PRIVO ŽELEZNE CESTE

Tino je korakala kolona skozi mračne gozdove, preko liv in travnikov ter mimo samotnih hišic. Meseec na nebu so včasih zakrili oblaki in tedaj se je za hip stemnilo. Kolona je kakor dolga kača polzela preko široke bele ceste v grmovje. Sem pa tam se je začul pok suhe veje, ki je pretrgal tišino, in takoj za tem se je začulo povelje: "Stopajte tišje!"

Pot po gorski planoti se je začela spuščati v globel. Po njej se je bleščal dolg niz električnih luči. Radovednost se nas je lotila in še tisti, ki so pred oč na pol spali, so začeli deno spraševati: "Kje smo?" Vodič nam je povedal, da je to železnica, ki jo razsvetljujejo z elektriko. Poleg proge je bila osvetljena tudi okolica bunkerjev in postojank, v katerih je čepel sovražnik in varoval progo, važno prometno žilo, pred napadi partizanov. - "Še to progo bomo prekoračili, pa bomo dosegli Ljubljanski vrh", pripomni vodič. - "Ali je še daleč?" smo radovedno spraševali, a odgovora na to vprašanje nismo dobili. Pot je zavijala na desno, hrib pa, na katerega smo morali priti, se nam je zdel vedno bolj oddaljen.

Prispeli smo v dolino. Zopet je našo kolono zakril temni gozd. Pot se je vlekla, pričeli smo se dvigati navkreber. - "Stoj, stroga tišina!" je prišlo povelje od moža do moža. Dobrih 200 korakov od nas se je začul ropot koles lokomotive in posamezni strel iz bunkerjev so odjeknili v temno noč. Vlak je zdrvel naprej in zopet je bilo vse tiho. Naša kolona stoji, nihče se ne gane, le šepet listja se čuje v lahнем vetru. - "Sezujte si čevlje, preko proge bomo šli v največji tišini!" Samo malo je zašumelo po dolgi koloni, dvesto mož se je sklonilo in čez nekaj hipov so bili čevlji sezuti in privezani na nahrbtnike. Vrsta tennih senc se je premaknila. Šli smo naprej proti

progi, katere nasip se je dvignil pred nami, ko smo stopili iz gozda. Tedaj se je spet začul ropot vlaka. Obstali smo kakor pribiti. Tik pred našimi očmi je odbrzela lokomotiva. S pospešenimi koraki smo stopili skozi majhen propust pod železniškim nasipom in preko goličave zavili v gozd. Nihče ni čutil trna pod bosimi nogami, skoro brez diha smo hite- li naprej. Visoko v gozdu smo se ustavili, o- buli čevlje ter takoj nato nadaljevali pot. Šele ko je jutranje sonce obsijalo vrhove go- ra, smo se ustavili in legli k počitku. Ra- nek smeh je preletel naše zaspane obraze in tu in tam so se čule besede: "Srečno smo pri- šli preko železne ceste!"

Mato, I. bataljon

MLADINA, NAPREJ!

Mladina, naprej! Naprej za zastavo, pri- borjeno v borbi za narodno osvoboditev, na po- lju tisočernih junaštev, naprej k cilju, k končni zmagi. Mladina, ki si se vedno borila za svoj zasluženi narod, pokaži vsem, da si vredna nositi zastavo.

V tekmovanju med brigadami naše divizi- je smo v znak bojevnosti, požrtvovalnosti in poguma dobili zastavo - slovenski preper. Po- kažimo, da smo vredni te časti, pojdemo na- prej po poti, katero smo si zacrtali, po po- ti, po kateri hodi ves slovenski narod in svobodoljubni narodi in ki pelje v svobodo in v lepšo bodočnost. Potrudimo se, da bomo svoje uspehe še povečali. Naj bodo uspehi, ka- ker so bili Ig, Lakovnice, Trebnje šele uvod v naše nadaljne zmage. Tekmujmo naprej, da bo zastava, ki je prehodna, ostala v naših rokah. Ne pozabimo pa, da to ni samo borba za zastavo, ampak je to v prvi vrsti borba za svobodo slovenskega naroda, borba pravice

nad krivico. Ni več daleč dan, ko bo zavedna slovenska mladina korakala po svobodni slovenski zemlji od Gospe Svete do Trsta, od Prekmurja do Gorjancev.

Mladina! Tvoj dan je blizu. Na obzorju se blesti svoboda, katere si si priborila ti, slovenska mladina. Dala si zanjo svoja življenja, dala si zanjo svojo mladost. Slovenski narod je hvaležen, ker se boriš zanj, za njegovo lepšo bodočnost.

Zato, mladina, naprej! Naprej do zmage! Ni več daleč dan, ko boš z zastavo prikorakala v našo lepo Ljubljano, v naš veseli Maribor, v naš sinji Trst. Naprej! Naprej do cilja, zmaga je naša!

Živela federativna Jugoslavija!

- - -

V S E B I N A

1. Odnosi do prebivalstva..... Vidmar Mirko
2. Naša enotnost -- naša noč..... Drago
3. Med ranjenci..... Frank
4. Naš bataljon..... K. J.
5. Eden proti vsem..... Šimen
6. Patrulja..... Jože
7. Ovetki v sponin Vidmar Jože
8. Trdnjava pada Mato
9. preko železne ceste Mato
10. mladina, naprej - - -

Izdelal PROD XV. div. NOV in POJ

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Faint text at the bottom of the page, possibly a signature or date.

